

Tilläggsyrkande M, D, L
Särskilt yttrande KD

2022-12-02 4.2

Yrkande angående - Göteborgs Stads yttrande över remissen Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Texten under rubriken "Socialtjänstsekretess undantas från bestämmelsens tillämpningsområde" ersätts med följande text:
Göteborgs Stad bedömer att ett upprätthållande av den starka sekretessen hos socialtjänsten innebär att kommunernas socialnämnder inte kan utbyta uppgifter sinsemellan. Det påverkar möjligheterna att kontrollera att individer förekommer i ärenden hos flera socialnämnder samtidigt.
2. I övrigt bifalls tjänsteutlåtandet.

Yrkandet

I Sverige gäller som huvudregel sekretess mellan myndigheter. Den nya regeringen vill införa en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen som säger att berörda myndigheter som utgångspunkt alltid ska kunna dela relevant information med varandra. Det kommer underlätta myndigheternas arbete med att bekämpa brott. Myndigheter måste kunna dela information med brottskampande myndigheter när det behövs för att bekämpa brott, bidragsfusk, felaktig bokföring och arbetslivskriminalitet.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-11-21

Diarienummer 0966/22

Handläggare

Jeanette Stål, Lisa Jacobson Flöhr

Telefon: 031-368 03 13, 031-368 03 59

E-post: fornamn.efternamn@stadshuset.goteborg.se

Remiss från Finansdepartementet - promemorian Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13)

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Yttrande över remissen av promemorian Utökat informationsutbyte, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, översänds till Finansdepartementet.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har mottagit promemorian Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13) från Finansdepartementet. Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast 2022-11-24. Efter begäran om förlängd svarstid har Göteborgs Stad fått möjlighet att lämna in svaret efter kommunstyrelsens sammanträde 2022-12-14.

Utredningen föreslår en förändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) i syfte att möjliggöra för kommuner och andra myndigheter att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till en annan myndighet. Utredningen föreslår att en sekretessbrytande bestämmelse införs i 10 kap. OSL då generalklausulen i kap. 10 § 27 inte bedöms vara tillräcklig.

Därutöver föreslås bland annat att en ny bestämmelse som gör det möjligt för en myndighet att i större utsträckning på eget initiativ lämna ut offentliga uppgifter till en annan myndighet införs i 6 kap. OSL. För kommunerna föreslås även en underrättelseskyldighet i socialtjänstlagen (2001:453) (SoL), som innebär att socialnämnden ska underrätta Försäkringskassan när beslut om insatser för enskilda upphör eller ändras om uppgifterna är av betydelse för ärenden som regleras i Socialförsäkringsbalken (2010:110) (SFB). Förändringarna föreslås träda i kraft 2023-07-01.

Sammantaget bedömer stadsledningskontoret att utredningens förslag är positiva och kan leda till fler korrekta beslutsunderlag och utbetalningar från välfärdssystemen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ersättningar till enskilda eller som avser enskilda uppgick år 2020, enligt en rapport från Ekonomistyrningsverket, till sammanlagt närmare 350 miljarder kronor exklusive ålderspensionssystemet. Delegationen för korrekta utbetalningar (KUT-delegationen) uppskattade i sitt betänkande Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2019:59) att de felaktiga utbetalningarna år 2018 uppgick till

cirka 18 miljarder kronor vilket då motsvarade 5,5 procent av de studerade utbetalningarna. Enligt KUT-delegationen var oriktiga uppgifter orsaken till ungefär tre av fyra felaktigt utbetalda kronor från välfärdssystemen. En betydande andel av dessa utbetalningar bedömdes vara orsakade av bidragsbrott. Det fanns dock stora skillnader mellan olika ersättningssystem.

Utredningen bedömer att förslagen kan förväntas leda till besparingar i form av minskade felaktiga utbetalningar (såväl avsiktliga som oavsiktliga) från utbetalande statliga myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor (a-kassor). Utredningen bedömer också att förslagen kan bidra till effektivitetsvinster i form av snabbare handläggning och bättre beslutsunderlag som möjliggörs av förslagen.

På kostnadssidan kan en indirekt effekt av förslagen vara att myndigheter, kommuner och a-kassor behöver göra vissa investeringar i it-system. När det gäller kostnader för investering i och förvaltning av it-system konstaterar utredningen att it-utveckling är en integrerad del av verksamheten inom myndigheterna. Behovet av ytterligare it-utveckling utgör enligt utredningen inte en ny arbetsuppgift för myndigheterna. Även om det kan krävas investeringar i it-system för att förslagen ska få fullt genomslag i myndigheternas verksamhet väntas förslagen, generellt sett, leda till effektivitetsvinster i myndigheternas verksamhet som uppväger investeringskostnaderna.

Utredningen anser att eftersom flertalet myndigheter redan i dag ägnar sig åt it-utveckling bör eventuella kostnader kunna hanteras inom den befintliga verksamheten. Regeringen har avsatt medel för statliga myndigheter att söka vid behov av investeringar i it-system. Motsvarande medel för kommunerna saknas. Utredningen erfar att kommunerna redan i dag utbyter uppgifter och att det finns uppbyggda former för sådant informationsutbyte samt att uppgifter kan skickas via befintliga elektroniska säkerhetslösningar. Därmed bör kostnaderna enligt utredarna kunna hållas nere väsentligt. Efter det inledande skedet torde informationsutbytet bli en del av den löpande verksamheten. Utredningens slutsats blir därför att detta inte kommer att medföra ökade kostnader för kommunerna då effektivitetsvinsterna överstiger kostnaderna och anser inte att kommunerna behöver statlig finansiering för att förslagen ska genomföras.

Stadsledningskontoret delar inte utredningens bedömning fullt ut. Även om en kommun har it-system som verksamhetsstöd och en pågående it-utveckling, innebär förändringar och ytterligare funktioner i systemet en kostnad för kommunen. Att integrera nya it-lösningar med befintliga system är en resurskrävande uppgift vad gäller bland annat kravställning på tjänsten och samverkan med ansvarigt it-företag, samt kostnader för utökad tjänst.

När det gäller tillämpningen av den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen, där uppgifter ska kunna lämnas om dessa är nödvändiga för den mottagande myndighetens författningsreglerade verksamhet, bedömer stadsledningskontoret att det kommer att krävas resurser hos respektive myndighet för tydliggörande av vilka uppgifter det finns behov av att få ta del av.

En eventuell effekt av förslagen är att färre personer på sikt beviljas ersättning från statliga ersättningssystem och att en del av dessa då kan komma att söka ekonomiskt bistånd från kommunen. En sådan förändring kan leda till högre kostnader för Göteborgs

Stad. Utredningen föreslår inte att kommunerna kompenseras för denna eventuella kostnadsökning.

Effektivare kontroller av arbetsplatser som statliga myndigheter genomför kan leda till att skatteintäkterna för kommuner ökar. De eventuella ökade kostnader som förslagen ger upphov till ska vägas mot de besparingar och intäkter som de antas komma att medföra. Utredningen gör antagandet att förutsatt att felaktiga utbetalningar och arbetslivskriminalitet fördelar sig jämnt mellan olika kommuner kan de positiva effekterna överväga kostnaderna för samtliga kommuner.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret bedömer att de författningsförändringar som utredningen föreslår ska förenkla informationsutbyte på elektronisk väg, har en marginell men ändå viss positiv inverkan, på såväl lokala som nationella miljömål.

Bedömning ur social dimension

Utredningen bedömer att förslagen kommer att innebära positiva effekter för möjligheterna att motverka brottslighet och att de stärker det brottsförebyggande arbetet. Den effektivisering som förslagen i flera avseenden bidrar till kan dessutom frigöra resurser som kan användas åt mer djupgående utredningar där risken för fel är som störst vilket leder till att fler brott kan upptäckas.

Det finns en risk att barn som växer upp i familjer där inkomstkällor är tvivelaktiga och osäkra inte får den trygghet och delaktighet i samhället som de har rätt till enligt barnkonventionen.

Även om kvinnor respektive män är överrepresenterade i olika ersättningssystem bedömer inte utredningen att förändringarna kommer att leda till att kvinnor eller män förfördelas i några ersättningssystem. Förslagen väntas därmed ha ringa eller ingen påverkan på de jämställdhetspolitiska målen.

När det gäller de integrationspolitiska målen om lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund bedömer utredningen att förslagen kommer att ha positiva effekter. Myndigheters, kommuners och a-kassors utökade möjligheter att utbyta uppgifter gör att de i framtiden bättre kommer att kunna kontrollera uppgifter hos andra myndigheter, och därmed bistå den sökande i ansökningsprocessen, vilket underlättar för denne att få de förmåner, ersättningar och andra stöd i den storlek som hen har rätt till. Utredningen konstaterar även att nyanlända personer är särskilt utsatta och löper större risk att utsättas för felaktig behandling i arbetslivet. Övriga konsekvenser av förslagen kan på sikt antas leda till bättre arbetsvillkor för dessa personer.

Det intrång i den enskildes personliga integritet som ett utökat informationsutbyte innebär, ska vägas mot möjligheterna för myndigheter och andra organ som omfattas av OSL att fullgöra sina uppdrag. Det är viktigt att myndigheter kan fatta beslut i fråga om ersättningar från välfärdsystemen och också kan arbeta för att motverka arbetslivskriminalitet. Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att skyddet för den enskildes personliga integritet generellt sett inte bör ges en så stark ställning att utförandet av viktiga samhällsfunktioner försvåras.

Utredningens förslag i sin helhet syftar till att möjliggöra bättre underlag inför beslut och en ökad möjlighet att motverka välfärdsbrott. På sikt bedömer stadsledningskontoret att detta sammantaget kan leda till en ökad tillit till välfärdssystemet.

Bilagor

1. Sammanfattning av Finansdepartementets betänkande Utökat informationsutbyte
2. Förslag till yttrande över betänkandet

Ärendet

Stadsledningskontoret har mottagit promemorian Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13) från Finansdepartementet. Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet senast 2022-11-24. Efter begäran om förlängd svarstid har Göteborgs Stad fått möjlighet att lämna in svaret efter kommunstyrelsens sammanträde till 2022-12-14.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret mottog rubricerad remiss 2022-08-24. Efter begäran om förlängd svarstid som godkänts av Finansdepartementet, ska yttrande vara departementet tillhanda senast 2022-12-14. Betänkandet har underremitterats till nämnden för funktionsstöd och socialnämnd Nordost för inhämtande av synpunkter.

2021-06-20 beslutade Finansdepartementet att tillsätta en utredning för att utvärdera möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor (Fi 2021:B). Föreliggande utredning är slutrapporten av det uppdraget. 2022-01-31 överlämnade utredningen delrapporten Informationsutbyte för att säkerställa beslutsunderlag vid utbetalningar från välfärdssystemen och för samverkan vid kontroll av arbetsplatser – Kartläggning av behov för myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor (Fi 2021/02991). I juni 2022 överlämnades slutrapporten Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13).

Göteborgs Stad har inom ramen för utredningen mottagit och besvarat en enkätundersökning avseende behov av uppgifter och vilka hinder som i dag finns för att inhämta sådana uppgifter från andra kommuner, myndigheter och a-kassor. I enkätsvaret framförs bland annat behov av att kunna få ta del av uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av SoL och LSS från exempelvis Skatteverket, Försäkringskassan och IVO.

I kommunfullmäktiges budget för 2022 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att föreslå åtgärder för att samordna och stärka samverkan inom staden för att motverka välfärdsbrott. Stadsledningskontoret har utrett behov av utökad samordning och samverkan för att motverka välfärdsbrott kopplat till ekonomiskt bistånd, ersättning för personlig assistans, hemvårdsbidrag, hemtjänst enligt LOV och bostadsanpassningsbidrag. Detta ärende återrapporteras till kommunstyrelsen 2022-12-14.

Utredningens iakttagelser

Utredningen har utvärderat möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och a-kassor. Utredningen konstaterar att det finns behov av ytterligare informationsutbyte för att säkerställa att myndigheter, kommuner och a-kassor har tillgång till den information om enskilda personer och företag som de behöver för att fatta korrekta beslut i fråga om ersättningar från välfärdssystemen, och för att motverka arbetslivskriminalitet. I delrapporten görs en analys av vad som begränsar eller hindrar ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor. De identifierade orsakerna varierar men de rättsliga hindren är de mest framträdande. Vid sidan av rättsliga hinder handlar det om hinder förknippade med tekniska förutsättningar och hinder kopplade till tillämpningen av regelverket.

Utredningen menar att tillämpningsområdet för OSL är för begränsat och befintliga bestämmelser om uppgiftsskyldighet är i vissa fall för detaljerade. Uppgifter behöver i

större utsträckning få lämnas på initiativ av den som förfogar över dem. Regelverken om hur personuppgifter får behandlas utgör ytterligare en begränsning för informationsutbyte.

Statliga och kommunala myndigheter ska inom sitt respektive verksamhetsområde samverka och bistå varandra. För att detta ska kunna upprätthållas i praktiken, behöver de som samverkar ha de verktyg som är nödvändiga för att syftet med samverkan ska kunna uppnås.

Utredningens förslag

En ny generell sekretessbrytande bestämmelse

Utredningen anser att statliga och kommunala myndigheter samt de som jämföras med myndigheter enligt OSL bör ges förutsättningar att utbyta sekretessbelagda uppgifter i större utsträckning än i dag. De befintliga sekretessbrytande bestämmelserna anses inte vara tillräckliga för att säkerställa korrekta beslutsunderlag vid utbetalningar från välfärdssystemen. Motsvarande gäller de sekretessbrytande bestämmelser som reglerar myndigheters förutsättningar att samverka och utbyta information inom ramen för myndighetsgemensamma åtgärder mot arbetslivskriminalitet.

En generell möjlighet att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda till en annan myndighet införs i 10 kap. OSL. Den nya bestämmelsen innebär att sekretess inte hindrar att uppgifter som en myndighet förfogar över lämnas till en annan myndighet, om uppgiften behövs för att den mottagande myndigheten ska kunna fullgöra sin författningsreglerade verksamhet. Uppgifter ska få lämnas ut såväl på begäran som på eget initiativ. Bestämmelsen bryter endast sekretess till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Med enskild avses såväl en fysisk person som en juridisk person.

Den sekretessbrytande bestämmelse som utredningen föreslår är begränsad. Bestämmelsen innebär inte en skyldighet att lämna ut uppgifter på eget initiativ. Utöver de begränsningar som ligger i att utlämnande endast får ske om en annan myndighet behöver de aktuella uppgifterna för sin författningsreglerade verksamhet, ska inte heller uppgifter lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgifterna lämnas ut. Det innebär att det finns en möjlighet att i särskilda fall beakta starka integritetsintressen rörande enskilda och känsliga uppgifter i en myndighets verksamhet. Kravet på övervägande skäl är ett uttryck för att behovet av ett utökad informationsutbyte normalt sett ska ha företräde framför andra intressen. Det är emellertid ett viktigt led i avvägningen mellan integritet och effektivitet att säkerställa att bestämmelsen inte går längre än vad som är motiverat och att skyddet för vissa uppgifter upprätthålls i situationer, där till exempel ett utlämnande kan framstå som olämpligt eller resultatet skulle framstå som stötande.

Socialtjänstsekretess undantas från bestämmelsens tillämpningsområde

Utredningen anser att de överväganden som gjorts avseende begränsningen av generalklausulens (10 kap. 27 § OSL) tillämpningsområde är giltiga även för en ny generell sekretessbrytande bestämmelse och att samma avgränsning därför bör gälla för den nu föreslagna bestämmelsen. Om bestämmelsen även skulle bryta socialtjänstsekretessen, finns en risk för att människor som är särskilt utsatta undviker att söka den hjälp och det stöd hos socialtjänsten som de behöver. Mot denna bakgrund anser utredningen att det finns skäl att undanta socialtjänsten från bestämmelsens

tillämpningsområde. Det innebär att socialtjänsten kan ta emot uppgifter från andra myndigheter men inte lämna uppgifter med stöd av denna bestämmelse.

Nya bestämmelser om underrättelseskyldigheter införs

Utredningen föreslår att en särskilt författningsreglerad uppgiftsskyldighet ska gälla i vissa fall. För kommuners del innebär det att en ny bestämmelse om underrättelseskyldighet införs i SoL. Bestämmelsen innebär att socialnämnden ska underrätta Försäkringskassan när beslut om insatser för enskilda upphör eller ändras om uppgifterna är av betydelse för ärenden som regleras i SFB.

En ny bestämmelse införs som rättslig grund för att lämna ut offentliga uppgifter på eget initiativ

Utredningen föreslår vidare att en ny bestämmelse införs som gör det möjligt att i större utsträckning på eget initiativ lämna ut offentliga uppgifter till en annan myndighet. De behov av offentliga uppgifter som utredningen har identifierat i delrapporten är sådana som främst syftar till att säkerställa korrekta beslutsunderlag hos statliga myndigheter, kommuner och a-kassor för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen eller för samverkan vid kontroll av arbetsplatser. Utredningen anser att en förutsättning för att uppgifterna ska få lämnas är att uppgifterna kan antas ha betydelse för en annan myndighets verksamhet. Det innebär att offentliga beslut om arbetstillstånd, skatter och avgifter samt beslut om tillstånd att yrkesmässigt bedriva verksamhet enligt LSS och SoL kommer kunna lämnas ut på den utlämnande myndighetens initiativ. Detta under förutsättning att uppgifterna kan antas ha betydelse för den mottagande myndighetens verksamhet. Det finns redan i dag en skyldighet att lämna ut offentliga uppgifter om en annan myndighet begär att få del av uppgifterna, så länge det inte hindrar arbetets behöriga gång (6 kap. 5 § OSL). Den föreslagna bestämmelsen kompletterar denna bestämmelse.

Bestämmelserna bör enligt utredningen träda i kraft 2023-07-01.

Remittenternas synpunkter på förslagen

Utredningen har remitterats till socialnämnd Nordost och till nämnden för funktionsstöd. Svar har inkommit från båda nämnderna. Båda nämnderna är positiva till utredningens förslag i sin helhet men framför några synpunkter. Nämndernas remissvar har sammanfattats nedan.

Nämnden för funktionsstöd

Nämnden anser att utgångspunkterna för utredningen, att minska felaktiga utbetalningar av allmänna medel och öka förtroendet för det offentliga och välfärdssystemen, är ytterst angelägna.

Den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen innebär större möjligheter för nämnden för funktionsstöd att kontrollera uppgifter som sökande lämnar till myndigheter, vilket innebär att fler beslut kan fattas på korrekta grunder och underlag. Den föreslagna bestämmelsen skulle kunna innebära att myndighetens ärendehandläggning effektiviseras, om än i begränsad omfattning. Nämnden delar utredningens bedömning att socialtjänstsekretessen enligt 26 kap. 1 § OSL ska undantas från den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen.

Att en ny bestämmelse införs som rättslig grund för att lämna ut offentliga uppgifter på eget initiativ bedöms som positivt för nämndens målgrupper då det skulle kunna bidra till att nämndens verksamhet begränsas till de som har behov av insatser från nämnden.

Förslaget om ny bestämmelse för underrättelseskyldighet från kommunerna till Försäkringskassan kunna innebära svårigheter för kommunerna att utreda och avgöra vilka uppgifter som är av betydelse för Försäkringskassans ärenden. Nämnden anser att Försäkringskassan behöver ta fram tydliga instruktioner till kommunerna om vilka uppgifter som är av betydelse för deras ärenden så att uppgifter inte begärs in i större omfattning än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med bestämmelsen.

Socialnämnd Nordost

Socialnämnd Nordost är positiv till utredningens förslag att göra informationsutbyte mellan myndigheter mer effektivt och ändamålsenligt genom att bland annat införa en generell sekretessbrytande bestämmelse, men har några synpunkter på delar av förslagen. Utredningens förslag att Försäkringskassan efter underrättelse från kommunen ska ha möjlighet att begära in de närmare uppgifter som de behöver ta del av rörande förändringar av de förutsättningar som förelåg vid beslutstillfället menar nämnden kan tolkas som att informationsutbytet går utöver vad den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen medger. Av ordalydelsen framgår endast att Försäkringskassan ska underrättas om en insats upphör. Nämnden anser att bestämmelsen inte ska tolkas på så vis att Försäkringskassan ska ges rätt att ta del av eventuell känslig överskottsinformation. Bedömningen om vad för information som ska utbytas bör i detalj göras av Försäkringskassan.

Nämnden ställer sig bakom förslaget i 6 kap. OSL som avser möjlighet att på eget initiativ lämna uppgifter till annan myndighet. Tillägget i SoL med uppgiftsskyldighet gentemot Försäkringskassan i vissa fall, bedöms också som positivt.

Ett sätt att tillvarata den enskildes skyddsintresse är genom behörighetsstyrning. Det är ett sätt att begränsa åtkomsten till personuppgifter så att endast de personer som har behov av uppgifterna för att lösa sina arbetsuppgifter har tillgång till dem. Socialförvaltningen Nordost arbetar sedan tidigare på detta sätt och är enig med utredaren om att det är ett bra sätt att arbeta med ärenden som är i behov av särskilt skydd. Samtidigt som det i utredningen konstateras att förslagen innebär ett ökat intrång i den enskildes personliga integritet fastslås att förslagen är förenliga med skyddet för den enskildes personliga integritet. Här i rymms ofrånkomligen en motsägelse och därmed en svårighet som förvaltningen anser kräver ett noggrant arbete hos varje aktuell myndighet vid eventuell implementering av föreslagna förändringar. Med det sagt bedömer nämnden sammantaget att förslagen är nödvändiga för att komma åt arbetslivskriminaliteten och upprätthålla förtroendet för välfärdssystemen.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret bedömer att utgångspunkterna för utredningen, att minska felaktiga utbetalningar av allmänna medel och öka förtroendet för det offentliga och välfärdssystemen, är angelägna för stadens verksamheter och uppdrag.

En ny generell sekretessbrytande bestämmelse

Göteborgs Stad har i svar i en av utredningen gjord enkätundersökning avseende behov av uppgifter och vilka hinder som i dag finns att inhämta sådana uppgifter från andra

kommuner, myndigheter och a-kassor, anført bland annat behov av att kunna få ta del av uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av SoL och LSS från till exempel Skatteverket, Försäkringskassan och IVO. Genom den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen bedöms det finnas rättsliga förutsättningar för att staden ska kunna få ta del av efterfrågade uppgifter. Det kommer dock att krävas resurser för att identifiera vilka uppgifter som behövs i vilket syfte och på vilket sätt kommunen kommer att kunna få del av dessa. Det kan annars finnas en risk att tillämpningen av bestämmelsen blir begränsad utifrån de olika myndigheternas resurser och endast kommer att användas i situationer där myndigheter redan har pågående samverkan och således känner till varandras verksamheter. Inom en kommun finns utöver socialtjänsten många olika verksamheter som både kan behöva lämna och kunna ta emot uppgifter från andra myndigheter och stadsledningskontoret ser därför att det vore värdefullt med nationell vägledning avseende vilka uppgifter respektive myndighet kan behöva för att fullgöra sin författningsreglerade verksamhet.

Socialtjänstsekretess undantas från bestämmelsens tillämpningsområde

För kommunens del undantas uppgifter som omfattas av socialtjänstsekretess från bestämmelsens tillämpningsområde. Stadsledningskontoret instämmer i utredningens bedömning att det finns skäl att upprätthålla den starka sekretessen hos socialtjänsten men konstaterar samtidigt att det i sig innebär att kommunernas socialnämnder inte kan utbyta uppgifter sinsemellan. Det påverkar möjligheterna att kontrollera att individer förekommer i ärenden hos flera socialnämnder samtidigt.

En ny bestämmelse införs som rättslig grund för att lämna ut offentliga uppgifter på eget initiativ

Stadsledningskontoret bedömer att den nya bestämmelsen kan leda till ett ökat informationsutbyte, bättre underlag och minskade felaktiga utbetalningar.

Nya bestämmelser om underrättelseskyldigheter införs

Förslaget innehåller en ny bestämmelse i 12 kap. 7 a § SoL om att socialnämnden ska underrätta Försäkringskassan om att beslut om insatser för enskilda upphör eller ändras om uppgiften är av betydelse för ärenden som regleras i socialförsäkringsbalken. Socialtjänsten har alltså att bedöma huruvida dess beslut i en mängd olika ärendetyper har betydelse för Försäkringskassans tillämpning av socialförsäkringsbalken, vilket inte alltid är en enkel bedömning. Utredningen saknar exempel på vad för slags uppgifter som kan vara aktuella att underrätta Försäkringskassan om. Stadsledningskontoret bedömer att förtydliganden avseende vilka uppgifter som avses för att bestämmelsen ska kunna tillämpas behövs.

Ekonomi

Utredarna bedömer att förslaget inte kommer att medföra ökade kostnader för kommunerna. Stadsledningskontoret delar inte utredningens bedömning fullt ut. Förändringar av it-system och tillägg av ytterligare funktioner kommer att innebära en kostnad för kommunen. Att integrera nya it-lösningar med befintliga system är en resurskrävande uppgift vad gäller bland annat kravställning på tjänsten och samverkan med ansvarigt it-företag, samt kostnader för utökad tjänst. Stadsledningskontoret bedömer att det initialt kommer att krävas resurser för att möjliggöra ett utökat informationsutbyte men delar utredningens bedömning att kostnader på sikt troligen kommer att hämtas hem genom minskade felaktiga utbetalningar.

Sammantaget bedömer stadsledningskontoret att utredningens förslag är positiva och kan leda till fler korrekta beslutsunderlag och utbetalningar från välfärdssystemen.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Sammanfattning

Uppdraget

Utredningen har utvärderat möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor.

I en delrapport har utredningen gjort en sammanställning av tidigare förslag och en kartläggning av behov av ytterligare informationsutbyte för att säkerställa att myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor har tillgång till den information om enskilda personer och företag som de behöver för att fatta korrekta beslut i fråga om ersättningar från välfärdssystemen, och för att motverka arbetslivskriminalitet. Utredningen har i sin slutrapport bedömt om det finns behov av ändrade regler avseende sekretess eller behandling av personuppgifter, för att få till stånd ett mer ändamålsenligt och effektivt informationsutbyte, samtidigt som behovet av skydd för den enskildes personliga integritet beaktas. Utredningen har i de fall där det bedömts lämpligt föreslagit nödvändiga författningsändringar.

Delrapporten

I delrapporten görs en analys av vad som begränsar eller hindrar ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor. De identifierade orsakerna varierar och bilden av vad som hindrar eller begränsar informationsutbytet är mångfasetterad. De rättsliga hindren är de mest framträdande. Vid sidan av rättsliga hinder handlar det om hinder förknippade med tekniska förutsättningar och hinder kopplade till tillämpningen av regelverket.

När det gäller rättsliga hinder för ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte konstaterar utredningen att befintliga sekretess-

brytande bestämmelser inte medger att uppgifter av betydelse för en annan myndighet utbyts i tillräcklig omfattning. T.ex. är tillämpningsområdet för generalklausulen i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) för begränsat och befintliga bestämmelser om uppgiftsskyldighet är i vissa fall för detaljerade. Uppgifter behöver i större utsträckning få lämnas på initiativ av den som förfogar över uppgiften. Regelverken om hur personuppgifter får behandlas utgör ytterligare en begränsning för informationsutbyte.

Utredningens utgångspunkter

Mot bakgrund av utredningens analys i delrapporten av vad som hindrar informationsutbytet har utredningen formulerat ett antal utgångspunkter som lagts till grund för förslagen. Därutöver finns också ett flertal grundläggande utgångspunkter som utgör viktiga ingångsvärden för utredningens förslag.

Utredningen konstaterar att förtroendet för välfärdssystemen är centralt och att tillit till det offentliga är en av grundstenarna för ett väl fungerande samhälle. Förtroendet för den offentliga förvaltningen påverkas av flera faktorer. Utbetalningar från välfärdssystemen och andra närliggande offentliga ersättningar ska vara korrekta och endast ske till de mottagare som de är avsedda för. Ett bra företagsklimat och sund konkurrens bidrar för alla företag som bedriver seriös näringsverksamhet till tillväxt och jobbskapande. Felaktiga utbetalningar uppgår till betydande belopp. Arbetslivskriminalitet har bedömts vara ett omfattande och växande problem i samhället. Dessa samhällsproblem kan påverka förtroendet för den offentliga förvaltningen och riskerar, i förlängningen, att försämra tilltron till myndigheternas förmåga att hantera allmänna medel och utföra sina uppdrag. Det kan leda till att viljan att vara med och finansiera välfärdssystemen urholkas. Ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte är därför betydelsefullt, inte bara ur ett statsfinansiellt perspektiv, utan också för att upprätthålla förtroendet för det allmänna och gemensamma.

Utredningen konstaterar att ett visst intrång i den personliga integriteten är nödvändigt för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner. Frågor om sekretess och informationsutbyte är nära kopplat till skyddet för den enskildes personliga integritet. När ett

intrång i den personliga integriteten ska bedömas måste en avvägning göras utifrån berörda intressen. Det intrång i den enskildes personliga integritet som ett utökad informationsutbyte innebär, ska vägas mot möjligheterna för myndigheter och andra organ som omfattas av OSL, t.ex. arbetslöshetskassor, att fullgöra sina uppdrag. Skyddet för den enskildes personliga integritet bör generellt sett inte ges en så stark ställning att utförandet av viktiga samhällsfunktioner försvåras. Det bör inte heller ske till priset av en alltför hämmande inverkan på samarbetet mellan vissa myndigheter.

Statliga och kommunala myndigheter ska inom sitt verksamhetsområde samverka och bistå varandra. För att detta ska kunna upprätthållas i praktiken, behöver de som samverkar ha de verktyg som är nödvändiga för att syftet med samverkan ska kunna uppnås. Det är därför viktigt att anlägga ett myndighetsövergripande perspektiv och ge bättre förutsättningar att ta ansvar för helheten.

Regelverket bör vara begripligt och enkelt att tillämpa. Under de 40 år som gått sedan sekretess mellan myndigheter reglerades har författningarna ändrats och försetts med ett stort antal tillägg. Regleringen har till följd härav i delar blivit svåröverskådlig och delvis svårtolkad. Utredningen har därför haft ambitionen att i så stor utsträckning som möjligt åstadkomma en helhetslösning vad gäller myndigheters framförda behov. Samtidigt som regelverken om sekretess och personuppgiftsbehandling blivit alltmer svårtillämpade har samhällsutvecklingen gjort att behovet av informationsutbyte nu är större än tidigare. Utredningen har därför haft som utgångspunkt att reglera informationsutbytet genom bestämmelser som kan tillämpas mer generellt, i den utsträckning detta kan ske med ett godtagbart skydd för enskildas personliga integritet och ett godtagbart skydd för såväl privatpersoner som företag.

Regelverket om informationsutbyte ska också utformas så teknikneutralt som möjligt. En digital förvaltning ska vara en rättssäker och även i övrigt säker förvaltning. Det är viktigt att det finns stabila rättsliga förutsättningar för fortsatt utveckling av en digital förvaltning som samverkar såväl internt inom organisationer som i förhållande till andra.

Utredningen anser att det inte är en framkomlig väg, varken i ett sekretess- eller personuppgiftsperspektiv, att använda samtycke som grund för personuppgiftsbehandlingar i samband med ett utökad informationsutbyte.

De allmänna förvaltningsrättsliga principerna om legalitet-, objektivitet- och proportionalitet ska tillämpas på allt informationsutbyte medan förvaltningslagens bestämmelser i övrigt endast blir tillämpliga när väl ett ärende anses inlett. Utredningens utgångspunkt att lämna förslag om informationsutbyte så att högt ställda krav på en effektiv förvaltning tillgodoses, görs därför med beaktande av dessa principer.

Utredningens förslag

En ny generell sekretessbrytande bestämmelse införs

Utredningen anser att statliga och kommunala myndigheter samt de som jämföras med myndigheter enligt OSL bör ges förutsättningar att utbyta sekretessbelagda uppgifter i större utsträckning än i dag. Det finns ett omotiverat glapp mellan de undersökta statliga myndigheternas uppdrag och de rättsliga förutsättningarna för att genomföra det. Detsamma gäller i viss utsträckning för kommunala myndigheter och arbetslöshetskassor. Det innebär att i förhållande till myndigheters och arbetslöshetskassors uppdrag är de befintliga sekretessbrytande bestämmelserna inte tillräckliga för att säkerställa korrekta beslutsunderlag vid utbetalningar från välfärdssystemen. Motsvarande gäller de sekretessbrytande bestämmelser som reglerar myndigheters förutsättningar att samverka och utbyta information inom ramen för myndighetsgemensamma åtgärder mot arbetslivskriminalitet.

En generell möjlighet att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda till en annan myndighet införs i 10 kap. OSL. Den nya bestämmelsen innebär att sekretess inte hindrar att uppgifter som en myndighet förfogar över lämnas till en annan myndighet, om uppgiften behövs för att den mottagande myndigheten ska kunna fullgöra sin författningsreglerade verksamhet.

Bestämmelsen innebär att uppgifter ska få lämnas ut såväl på begäran som på eget initiativ. Det innebär inte att den myndighet som förfogar över uppgiften har en skyldighet att lämna ut uppgifter på eget initiativ. Om en myndighet vet att en annan myndighet behöver uppgifterna bör dock uppgifterna lämnas ut om övriga förutsättningar är uppfyllda. Ett utlämnande av uppgifter på den

utlämnande myndighetens initiativ kan innebära att ett ärende hos den mottagande myndigheten initieras eller att uppgifterna används i ett redan pågående ärende. Informationsutbytet kan alltså ske både inom ramen för handläggning och inom myndigheters faktiska handlande.

Bestämmelsen bryter endast sekretess till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Med enskild avses såväl en fysisk person som en juridisk person. Det innebär att sekretess som skyddar andra intressen inte bryts med stöd av bestämmelsen. Bestämmelsen omfattar uppgiftsutbyte som sker rutinmässigt. När det är motiverat med ett rutinmässigt uppgiftslämnande med stöd av bestämmelsen måste det göras en bedömning på förhand och den behöver inte avse en prövning i varje enskilt fall. Om utlämnandet avser en större mängd uppgifter som rutinmässigt behöver utbytas, får det förutsättas att myndigheterna i samråd med varandra, gemensamt tar fram lämpliga former för att se till att endast relevanta uppgifter utbyts.

Den sekretessbrytande bestämmelsen omfattar samtliga statliga och kommunala myndigheter samt de som enligt OSL jämställs med myndigheter.

Utöver de begränsningar som ligger i att utlämnande endast får ske om en annan myndighet behöver de aktuella uppgifterna för sin författningsreglerade verksamhet ska inte heller uppgifter lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgifterna lämnas ut. Det innebär att det finns en möjlighet att i särskilda fall beakta starka integritetsintressen rörande enskilda och känsliga uppgifter i en myndighets verksamhet. Kravet på övervägande skäl är ett uttryck för att behovet av ett utökat informationsutbyte normalt sett ska ha företräde framför andra intressen. Det är emellertid ett viktigt led i avvägningen mellan integritet och effektivitet att säkerställa att bestämmelsen inte går längre än vad som är motiverat och att skyddet för vissa uppgifter upprätthålls i situationer där t.ex. ett utlämnande kan framstå som olämpligt eller resultatet skulle framstå som stötande.

Den föreslagna regleringen påverkar inte tillämpningen av andra bestämmelser, t.ex. avseende myndigheters möjligheter att behandla personuppgifter. Sådana bestämmelser kommer alltså att gälla, även med den föreslagna bestämmelsen.

Även om den föreslagna bestämmelsen inte innebär en skyldighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter till en annan myndighet har viss sekretess som ansetts särskilt angelägen att upprätthålla undantagits från bestämmelsens tillämpningsområde. Utredningen anser att de överväganden som gjorts avseende begränsningen av generalklausulens tillämpningsområde är giltiga även för en ny generell sekretessbrytande bestämmelse och att samma avgränsning därför bör gälla för den nu föreslagna bestämmelsen.

En utökad möjlighet att utbyta offentliga uppgifter

En ny bestämmelse som gör det möjligt för en myndighet att i större utsträckning på eget initiativ lämna ut offentliga uppgifter till en annan myndighet införs i 6 kap. OSL.

Utredningen konstaterar att uppgifter som är offentliga av lagstiftaren har bedömts vara av sådan karaktär att de inte ska omfattas av sekretess. Det finns redan i dag en skyldighet att lämna ut sådana uppgifter om en annan myndighet begär att få del av uppgifterna, så länge det inte hindrar arbetets behöriga gång (6 kap. 5 § OSL). Den föreslagna bestämmelsen kompletterar denna bestämmelse.

När offentliga uppgifter sammanställs och behandlas tillsammans med andra uppgifter kan detta anses utgöra ett intrång i den personliga integriteten. För att motverka en omotiverad spridning av offentliga uppgifter begränsas därför tillämpningsområdet för bestämmelsen till att avse uppgifter som kan antas vara av betydelse för den mottagande myndighetens verksamhet. Den föreslagna bestämmelsen innebär inte en skyldighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Bestämmelsen ger utrymme för informationsutbyte i enskilda fall och för rutinmässigt informationsutbyte.

En utökad uppgiftsskyldighet i vissa fall

Utredningen bedömer att behovet av ett utökad informationsutbyte som framförts till utredningen i flera fall kommer att tillgodoses genom de förslag som redovisas ovan. Den sekretessbrytande bestämmelse som utredningen föreslår ska föras in i 10 kap. OSL är emellertid begränsad. Bestämmelsen innebär inte heller en skyldig-

het att lämna ut uppgifter på eget initiativ. Utredningen föreslår därför en särskilt författningsreglerad uppgiftsskyldighet i vissa fall.

En ny bestämmelse om uppgiftsskyldighet införs i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Bestämmelsen innebär att Migrationsverket, Skatteverket och Centrala studiestödsnämnden (CSN) på begäran av Arbetsförmedlingen ska lämna uppgifter och som är av betydelse för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

En ny bestämmelse införs i studiestödsförordningen (2000:655) och 21 § och 23 § förordningen (2017:532) om studiestartsstöd får nya lydelse som innebär att Arbetsförmedlingen på begäran av CSN ska lämna uppgifter som behövs för tillämpningen av 2 och 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) och lagen (2017:527) om studiestartsstöd eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagarna. Vidare utvidgas den nuvarande uppgiftsskyldigheten för Migrationsverket gentemot CSN och Överklagandenämnden för studiestöd till att omfatta uppgifter som behövs för tillämpningen av 2 och 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) och lagen (2017:527) om studiestartsstöd eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till de lagarna.

En ny bestämmelse om underrättelseskyldighet för kommunerna införs i socialtjänstlagen (2001:453). Bestämmelsen innebär att socialnämnden ska underrätta Försäkringskassan när beslut om insatser för enskilda upphör eller ändras om uppgifterna är av betydelse för ärenden som regleras i SFB (2010:110).

En ny bestämmelse införs också i utlänningsförordningen (2006:97). Förslaget innebär att Migrationsverket ska underrätta Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten om beslut att en person blivit avvisad eller utvisad när Migrationsverkets beslut har fått laga kraft och när beslutet har verkställts. Migrationsverket ska även underrätta Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten om att en persons uppehållstillstånd har löpt ut och uppgifter om att en enskild person inte ansökt om ett nytt tillstånd.

Informationsutbyte mellan myndigheter ska kunna ske elektroniskt

En stor del av de behov av utökat informationsutbyte som framförts till utredningen rör formerna för utbyte av personuppgifter. Flera statliga myndigheter och kommuner har framfört behov av att i

större utsträckning få utbyta personuppgifter elektroniskt och enligt ett förfarande som innebär ett annat sätt än genom direktåtkomst. Utredningen gör bedömningen att det finns omotiverade begränsningar eller hinder för såväl statliga som kommunala myndigheter att utbyta uppgifter elektroniskt. Därutöver görs bedömningen att det är nödvändigt för dem att kunna utbyta uppgifter elektroniskt i större utsträckning och att detta bör kunna ske elektroniskt på annat sätt än genom direktåtkomst. Utredningen lämnar förslag om en utökad möjlighet till elektroniskt utbyte för CSN och för Arbetsförmedlingen. Andra myndigheters behov av författningsändringar som rör behandling av personuppgifter för att åstadkomma ett effektivare informationsutbyte bereds inom Regeringskansliet och behandlas inte i utredningen.

Särskilt om Migrationsverkets behov av elektronisk åtkomst till lägenhetsregistret

Utredningen föreslår att Migrationsverket läggs till bland de myndigheter som får ha direktåtkomst till lägenhetsregistret. Migrationsverket får även ta del av uppgifter ur lägenhetsregistret på medium för automatiserad behandling. Förslaget innebär att Migrationsverket ges elektronisk åtkomst till lägenhetsregistret för kontroll av lämnade uppgifter. Utredningen föreslår även att uppgifter i lägenhetsregistret får behandlas för sådan verksamhet som staten eller en kommun ansvarar för.

Konsekvenser för den personliga integriteten

Utredningen lämnar flera förslag i syfte att åstadkomma ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter och andra organ som jämföras med myndigheter enligt OSL. Förslagen väntas leda till att fler uppgifter utbyts mellan olika myndigheter. Ett utökat och mer omfattande informationsutbyte har påverkan på den personliga integriteten.

Utredningen bedömer att det integritetsintrång de olika förslagen innebär vid en intresseavvägning får accepteras och anses vara godtagbart. Utredningen anser vid en bedömning av respektive förslag att uppgifterna omfattas av ett tillfredsställande sekre-

tesskydd efter utlämnandet. De bestämmelser för hantering av frågor om bevarande och gallring som finns i dag är tillräckliga och behöver inte justeras med anledning av förslagen.

Utredningen har analyserat konsekvenserna för den personliga integriteten för att särskilt belysa förslagets redovisade samlade effekt för den personliga integriteten. I detta avseende konstaterar utredningen i avvägningen att informationsutbytet är en nödvändig förutsättning för att myndigheter samt sådana som enligt OSL jämföras med myndigheter får tillgång till uppgifter som de behöver i sin författningsreglerade verksamhet.

Ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte är viktigt, inte bara ur ett statsfinansiellt perspektiv, utan också för att upprätthålla förtroendet för den offentliga förvaltningen. Intresset för att skydda det allmänna och gemensamma väger därför tungt. Utredningen konstaterar att medborgarna har förväntningar på det allmänna och att förtroendet för välfärdssystemens legitimitet är centralt. Informationsutbytet bör vara i takt med tiden och uppgifter behöver därför i större utsträckning kunna utbytas elektroniskt.

Utredningen anser att även den samlade effekten av utredningens förslag är förenlig med kraven på skydd mot oacceptabla intrång i den enskildes personliga integritet. Personuppgiftsbehandlingen är också nödvändig och tillåten på det sätt som krävs enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen och 2 kap. 1 § brottsdatalagen. Utredningen anser att det inte finns några realistiska alternativa vägar för att nå samma resultat som är mindre integritetskänsliga. Vidtagna och befintliga skyddsåtgärder får anses vara tillräckliga.

Övriga konsekvenser av förslagen

Utredningen bedömer att effektivitetsvinsterna överstiger kostnaderna för ett utökat informationsutbyte. Utredningen bedömer att förslagen kan förväntas leda till dels besparingar i form av minskade felaktiga utbetalningar (såväl avsiktliga som oavsiktliga) från utbetalande statliga myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor, dels effektivitetsvinster vid de utbetalande myndigheterna. Utredningen bedömer att förslagen om ett utökat informationsutbyte kommer att leda till att minska skattefelet eftersom myndigheternas kontrollverksamhet i vid mening kan förväntas bidra till att försvåra för

företag som drivs av oseriösa personer att anlita svart arbetskraft. En annan indirekt effekt är att konkurrensvillkoren förbättras för majoriteten av näringslivet som följer lagar och andra regler. I förlängningen kan förslagen om ett utökat informationsutbyte också väntas ge allmänheten bättre och säkrare service.

Utredningen anser inte att kommunerna behöver statlig finansiering för att förslagen ska genomföras eller att förslaget om kommunernas underrättelseskyldighet utgör ett oproportionerligt intrång i den kommunala självstyrelsen.

För arbetslöshetskassornas del kan eventuella kostnader som förslagen innebär förväntas vägas upp av de besparingar som förslagen möjliggör.

Vad gäller effekter för företag konstaterar utredningen att problem med fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet bedöms vara ett ökande problem, särskilt i vissa branscher. Företag som är verksamma inom sådana branscher möter konkurrens från oseriösa företag. När företag bryter mot uppställda lagar och regler får de fördelar gentemot sina konkurrenter. För seriösa företag kan det vara svårt att verka under sådana villkor. Det kan också antas att investeringsviljan är låg i branscher där det är känt att det förekommer osund konkurrens, vilket ytterligare hämmar möjligheterna för seriösa företag att verka och växa på en sådan marknad. Ett utökat informationsutbyte bidrar således till att fastslagna villkor inom näringslivet kan upprätthållas och att seriösa företag kan växa i branscher där de i dag möter osund konkurrens.

Utredningen bedömer att förslagen kommer att innebära positiva effekter för möjligheterna att motverka brottslighet och att de stärker det brottsförebyggande arbetet. Den effektivisering som förslagen i flera avseenden bidrar till kan dessutom frigöra resurser som kan användas åt mer djupgående utredningar där risken för fel är som störst vilket leder till att fler brott kan upptäckas.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 2023. Utredningen bedömer att det inte finns något behov av övergångsbestämmelser.

Datum 2022-11-21
Diarienummer 0966/22

Finansdepartementet Fi2021/02991
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.informationsutbyte@regeringskansliet.se

Göteborgs Stads yttrande över remissen Utökat informationsutbyte (Ds 2022:13)

En ny generell sekretessbrytande bestämmelse

Göteborgs Stad ställer sig bakom förslaget till en ny generell sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. OSL. Såsom den är utformad kommer den att möjliggöra informationsutbyte som idag inte är möjligt. Göteborgs Stad har i svar i en av utredningen gjord enkätundersökning avseende behov av uppgifter och vilka hinder som i dag finns för att inhämta sådana uppgifter från andra kommuner, myndigheter och a-kassor, anført bland annat behov av att kunna få ta del av uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av SoL och LSS från till exempel Skatteverket, Försäkringskassan och IVO. Genom den föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen bedöms det finnas rättsliga förutsättningar för att staden ska kunna få ta del av efterfrågade uppgifter. Det kommer dock att krävas resurser för att identifiera vilka uppgifter som behövs i vilket syfte och på vilket sätt kommunen kommer att kunna få del av dessa. Det kan annars finnas en risk att tillämpningen av bestämmelsen blir begränsad utifrån de olika myndigheternas resurser och endast kommer att användas i situationer där myndigheter redan har pågående samverkan och således känner till varandras verksamheter. Inom en kommun finns utöver socialtjänsten många olika verksamheter som både kan behöva lämna och kunna ta emot uppgifter från andra myndigheter. Göteborgs Stad ser därför att det vore värdefullt med nationell vägledning avseende vilka uppgifter respektive myndighet kan behöva för att fullgöra sin författningsreglerade verksamhet.

Socialtjänstsekretess undantas från bestämmelsens tillämpningsområde

Göteborgs Stad instämmer i utredningens bedömning att det finns skäl att upprätthålla den starka sekretessen hos socialtjänsten men konstaterar samtidigt att det i sig innebär att kommunernas socialnämnder inte kan utbyta uppgifter sinsemellan. Det påverkar möjligheterna att kontrollera att individer förekommer i ärenden hos flera socialnämnder samtidigt.

En ny bestämmelse införs som rättslig grund för att lämna ut offentliga uppgifter på eget initiativ

Göteborgs Stad bedömer att den nya bestämmelsen kan leda till ett ökat informationsutbyte, bättre underlag och minskade felaktiga utbetalningar.

Nya bestämmelser om underrättelseskyldigheter införs

Förslaget innehåller en ny bestämmelse i 12 kap. 7 a § SoL om att socialnämnden ska underrätta Försäkringskassan om att beslut om insatser för enskilda upphör eller ändras om uppgiften är av betydelse för ärenden som regleras i socialförsäkringsbalken. Socialtjänsten har alltså att bedöma huruvida dess beslut i en mängd olika ärendetyper har betydelse för Försäkringskassans tillämpning av socialförsäkringsbalken, vilket inte alltid är en enkel bedömning. Utredningen saknar exempel på vad för slags uppgifter som kan vara aktuella att underrätta Försäkringskassan om. Göteborgs Stad bedömer att förtydliganden avseende vilka uppgifter som avses för att bestämmelsen ska kunna tillämpas behövs.

Ekonomi

Utredarna bedömer att förslaget inte kommer att medföra ökade kostnader för kommunerna. Göteborgs Stad delar inte utredningens bedömning fullt ut. Förändringar av it-system och tillägg av ytterligare funktioner kommer att innebära en kostnad för kommunen. Att integrera nya it-lösningar med befintliga system är en resurskrävande uppgift vad gäller bland annat kravställning på tjänsten och samverkan med ansvarigt it-företag, samt kostnader för utökad tjänst. Göteborgs Stad bedömer att det initialt kommer att krävas resurser för att möjliggöra ett utökat informationsutbyte men delar utredningens bedömning att kostnader på sikt troligen kommer att hämtas hem genom minskade felaktiga utbetalningar.

Sammantaget bedömer Göteborgs Stad att utredningens förslag är positiva och kan leda till fler korrekta beslutsunderlag och utbetalningar från välfärdssystemen.

För Göteborgs kommunstyrelse